

GATT și Organizația Mondială a Comerțului

Acordul General pentru Tarife și Comerț (GATT) și succesorul său, Organizația Mondială a Comerțului (OMC), au jucat roluri esențiale în promovarea și instituționalizarea procesului de globalizare. Ele au oferit cadrul legal, politic și procedural prin care comerțul internațional a putut să se extindă într-un mod stabil și previzibil. Prin încurajarea liberalizării piețelor și eliminarea barierelor comerciale, aceste instituții au permis țărilor să devină din ce în ce mai interconectate și interdependente din punct de vedere economic.

GATT a debutat în 1947, imediat după cel de-al Doilea Război Mondial, într-o perioadă în care factorii de decizie politică erau profund preocupați de evitarea greșelilor din perioada interbelică—în special a spiralei protecționiste care contribuise la Marea Criză Economică. Scopul principal al GATT era sprijinirea redresării economice și asigurarea stabilității prin reducerea tarifelor vamale și promovarea comerțului liber. Deși a fost conceput inițial ca un acord provizoriu, GATT a evoluat într-un cadru multilateral solid care a ghidat liberalizarea comerțului timp de aproape cinci decenii.

Prin mai multe runde de negocieri, GATT a reușit să reducă tarifele vamale medii pentru bunurile industriale de la aproximativ 40% la sfârșitul anilor 1940 la sub 5% la începutul anilor 1990. Aceste reduceri au fost obținute prin negocieri multilaterale, în care statele membre și-au redus tarifele în schimbul concesiilor reciproce. Un principiu central al GATT a fost nediscriminarea, în special prin clauza „națiunii celei mai favorizate” (MFN), care impunea ca orice avantaj comercial acordat unei țări să fie extins automat tuturor celorlalte membre. Acest principiu a contribuit la crearea unui sistem comercial cu adevărat global. Deși GATT nu avea un mecanism puternic de aplicare a regulilor, a oferit totuși o platformă pentru soluționarea disputelor comerciale și pentru dialog între partenerii comerciali.

La sfârșitul secolului XX, economia mondială suferise transformări majore. Noi domenii de activitate economică, precum serviciile și proprietatea intelectuală, deveniseră esențiale în comerțul internațional, iar producția globală devenise tot mai complexă și interdependentă. Aceste schimbări au evidențiat limitele mandatului restrâns al GATT și slăbiciunile structurale ale acestuia. În acest context, Organizația Mondială a Comerțului a fost creată în 1995, în urma încheierii Rundei Uruguay a negocierilor GATT, marcând o extindere semnificativă a domeniului de acțiune și a autorității în materie de guvernare comercială.

Spre deosebire de GATT, OMC a fost concepută ca o organizație internațională formală, cu un secretariat permanent și un mandat mai larg. Regulile sale nu se limitează la comerțul cu bunuri, ci includ și comerțul cu servicii, drepturile de proprietate intelectuală și măsurile legate de investiții. Un aspect esențial al OMC este introducerea unui sistem formal și obligatoriu de soluționare a disputelor comerciale. Acest mecanism a oferit statelor membre încrederea că regulile vor fi

respectate și că încălcările vor fi sancționate eficient. Astfel, OMC a asigurat o certitudine juridică și o stabilitate sporită atât pentru guverne, cât și pentru companii, facilitând desfășurarea tranzacțiilor transfrontaliere cu riscuri reduse.

OMC are și rolul de a monitoriza politicile comerciale ale statelor membre, pentru a asigura transparența și a descuraja practicile protecționiste ascunse. De asemenea, oferă asistență tehnică și sprijin pentru consolidarea capacităților în țările în curs de dezvoltare, cu scopul de a le integra mai bine în sistemul comercial global. Deși eficiența și echitatea acestor eforturi sunt adesea criticate—în special de cei care susțin că OMC favorizează țările bogate—organizația rămâne un pilon central al guvernantei comerciale internaționale.

Atât GATT, cât și OMC au contribuit în mod esențial la accelerarea procesului de globalizare. Ele au facilitat creșterea spectaculoasă a comerțului internațional, care a devenit un motor major al creșterii economice, al difuzării tehnologiei și al integrării geopolitice. Prin reducerea costurilor și a riscurilor asociate schimburilor transfrontaliere, aceste instituții au permis apariția lanțurilor globale de aprovizionare, extinderea corporațiilor multinaționale și intensificarea fluxurilor de bunuri, capital, servicii și informații.

Revision #1

Created 6 May 2025 04:54:19 by Christian Nasulea

Updated 6 May 2025 05:00:46 by Christian Nasulea